

OBLEC SIĘ (102) *vb pf*

się (60), się (42).

o jasne. ◇ *W inf e jasne*. ◇ *W formach sg m praet i con oraz w part drugie o pochylone; e z tekstów nie oznaczających é*. ◇ *W pozostałych formach e oraz drugie o jasne*.

inf oblec się (11); -e- (4), -(e)- (7). ◇ *fut 1 sg* oblekę się (1). ◇ *2 sg* obleczesz się (4). ◇ *3 sg* oblecze się (5). ◇ *3 pl* obloką się (2). ◇ *praet 3 sg m* oblokł się (13), obl(e)kł się (2) *HistRzym*, [obligł się]; -ó- (1), -(o)- (12). *f* oblokła się (4). ◇ *1 pl m pers* -śmy się oblekli (1). ◇ *2 pl m pers* oblekliście się (1). ◇ *3 pl m pers* oblekli się (5). ◇ *plusq 3 sg m* był się obl(o)kł (1). ◇ *imp 2 sg* oblecz się (13). ◇ *1 pl* obl(e)czmy się (4). ◇ *2 pl* obleczcie się (4). ◇ *3 pl* niech się obloką (4). ◇ *con 2 sg m* byś się oblokł (2); -ó- (1), -(o)- (1). ◇ *3 sg m* by się oblokł (4), by się obl(e)kł (1) *GórnDworz*; -ó- (1), -(o)- (3). *f* by się oblokła (1). ◇ *3 pl m pers* by się oblekli (1). ◇ *part praet act* oblokłszy się (12), oblokwszy się (3), obl(e)kszy się (3); oblokłszy się *LubPs*, *Leop*, *BibRadz* (2), *BielKron* (4), *BudBib*, *Oczko*; oblokłszy się *KrowObr*, *PudłFr*; obl(e)kszy się *HistRzym* (3); oblokłszy się : oblokłszy się *WujNT* (2:1); ~ -ó- (2), -(o)- (13).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

Ubrać się; indui Vulg, PolAnt, Mącz; operire se Vulg, PolAnt; vestiri Vulg, Cn; cooperire se Vulg; ornari Calag [w tym: w co (90)] (102) : OpecŻyw [127]v [2 r.]; OpecŻywSandR 4v; FalZioł V 65 [2 r.]; LubPs 13; Montoliueteńcy MniŹy Regułę nową wymyŹlili oblokłszy Źie w biały kápice KrowObr 137; Więczy kto rzekł/ á coŹ to/ więc Źie Źwiátá odrzec/ IeŹć/ pić/ dobrej myŹli być/ chędogo Źie oblec. RejWiz 16; POtym trzećiego dnia oblokłá Źię EŹter w vbiór KrolewŹki/ y Źtánęłá w Źieni wewnętrzney páłacu KrolewŹkiego BibRadz Esth 5/1; Wulkanus przećiw im [Gigantom] zbroie kował/ w ktorá gdy Źię IowiŹ oblecze [...] wŹyŹcy Obrzymi vcieká. BielKron 24; Wítań á oblecz Źie/ bo iuz ieltes od Źmierći wybáwion. HistRzym 56, 45v; SkarŻyw 311; Y dano iey/ áby Źię oblokłá w biŹior czyŹty y Źwietny [ut cooperiat se byssino splendenti et candido]. WujNT Apoc 19/8.

W charakterystycznych połączeniach: oblec się w bisior czysty, w biały kápice, w koszulę, w ubiór królewski, w zbroję.

W przeciwstawięniach: »rozedrzeć szaty a. odzienie (6), złoŹyć ubiór (a. odzienie) (2), zrzucić szatę (a. pawłokę) (2), zwlec wor (2) ... oblec się [w co]« (12): A gdy wnidá kápłani/ nie wynidá z Źwiátnic do Źieni zewnętrzney: á tam złoŹá vbiory Źwoie/ w kthorych poŹluguiá/ bowiem Źwięte Źá: á obloká Źie w ine odzienie [reponent vestimenta ... vestienturque vestimentis] Leop Ez 42/14, 3.Reg 21/27; Kroi Ezechiał/ rozdarł odzienie Źwoie/ á oblokłszy Źię w wor [scidit vestimenta sua et operuit se in sacco] wŹfedł do domu PánŹkiego. BibRadz Is 37/1, Esth 4/4, Ion 3/6; BielKron 16v, 107; BudBib Esth 4/1, 4, 4.Reg 19/1; SkarŻyw 304, 349.

Zwroty: »oblec się w odzienie« = vestiri vestimentis Vulg; induere vestimentum PolAnt [szyk zmienny] (19): OpecŻyw 177v; gdy panna Afenech widŹyła iego [Józefa] odiechanye/ ná známyę Źmętku oblokłá Źye wtzarne odŹyęnye HistJóz C; albo mow rzeczy ku twemu odzieniu podobne, albo Źie oblecz w odzienie rowne ku twoim obyczáiom. BielŻyw 32; Leop Ez 42/14; A ná to Źwięto raz do roku Aaron vmywŹy y oblokłszy Źie w kápłáńŹkie odzienie/ ofiárował od Źiebie ćielcá ná obiátę paloná. BielKron 38v, 53, 70, 107, 115, 188; RejAp 44, 137v, Ee3; Thedy wŹtawŹy w nocy [Grzegorz]

oblekł się w pielgrzymki odzienie/ a pożegnawszy się z matką szedł bołymi nogami do innego krolestwa. *HistRzym* 37v, 41v, 45v, 94; *BudBib Deut* 22/5; *ZbylPrzyg* B2; [Thedy then mąsz oblygl szyą wodzyne y wszbroya macedonszka [*indutus veste et armis macedonum*] *HistAl* 1510 176].

»strojnie się oblec« (1): Zierlich lich anziehen. Strojnie się oblec. Ornari. *Calag* 584a.

»oblec się w suknią, w sukienki« = *vestem induere Mącz* [szyk zmienny] (2:1): *Mącz* 169a; *SkarŻyw* 224; Iezu Kryfte/ kiedy oni niewierni kátowie kazalić po oné łukienki twoie/ abjś się w nie oblokł *SiebRozmyśl* C4.

»w szaty, w szateczki się oblec« = *induere vestimentum HistAl, Vulg* [szyk zmienny] (13:1): Dzień ku wefelu godny, wżaty się chędogie oblecz a wnowe. *FalZioł* V 53; *HistAl* A2; Przetho vmyj się/ namáz się/ y oblecz się w ochędożnieyffe szaty [*induere cultioribus vestimentis*] *Leop Ruth* 3/3, 3.Reg 22/10; *BibRadz Esth* 4/4; *Goski* 20v; *SienLek* 12; zwiedziawszy gołpodarz Srángwiley [!] z śwą żoną Dionizyą przyście Apollonowe/ oblekli się w żalobne szaty/ a szli oba przeciw niemu. *HistRzym* 21v; *BudBib Esth* 4/4; *SkarŻyw* 188, 304, 481; A dnia pewnego Herod oblokłwży się w szatę krolewską [*vestitus veste regia*]/ siadł ná łtolicy *WujNT Act* 12/21; *SiebRozmyśl* H2v.

»oblec się we włosienicę, we włosieniec« = *operire cilicio camem suam Vulg* (2:1): Achab [...] rozdárł ná łobie odzienie/ a oblokł się we włosieniec/ y pościł/ a łpał ná worze *Leop* 3.Reg 21/27; *BielKron* 16v; *SkarŻyw* 349.

»oblec się w wor« = *operire se in sacco PolAnt* (8): Y wwierzyli mężowie Niniwitscy Bogu/ a wywołano połth/ y oblekli się w wory [*et vestiti sunt saccis*]/ począwży od wielkich aż do namnieyżych. *BibRadz Ion* 3/5, *Esth* 4/3, *Is* 37/1, *Ion* 3/6; *BudBib* 4.Reg 19/1, *Esth* 4/1, 2, 3.

peryfr. »w zakonny się ubior oblec« = *zostać zakonnikiem* (1): Tak vczynił S. Woyciech: w Rzymie v S. Bonifacyuszá/ w zakonny się vbior oblokł/ y pod połłuzenstwem łtárszego/ ochotnie się do zámilowania bołkiego wżywoćie onym zápalał *SkarŻyw* 353.

Przen (39) :

a) *Stać się kimś lub jakimś (cecha lub stan sprecyzowany dopełnieniem)* [w tym: w co (29), w kogo (3)] (33) : *RejKup* f6v; *SCeptum* krolewkie wzyał Pan w ręce łwey możności/ Oblokł się w ochędostwo Krolewkiey zacności *LubPs* V2v; Niech wżyfy kápłani twoi obloką się w łprawiedliwość [*sacerdotes tui induantur iustitiam Vulg Ps* 131/9] *LubPs* dd2v; *Leop* 2.Par 6/41, *Ps* 131/9, *Eccli* 13/1, *YY*4v; Ochędożże się theraz zacnością y wielmożnością/ a oblecz się w chwałę y w ochędostwo [*gloriam et decorem indue te*]. *BibRadz Iob* 40/5, *Ps* 131/9, *Bar* 5/2; [*uczący się ma tego patrzeć*] aby łpołobem czynienia był podobien miłtrzowi a mogliłby to być/ aby się prawie weń oblokł *GórnDworz* E6v, *Mm*6; *KochPs* 23; Iuż czołem zá cześć łczęścié/ dáléy cię nie czekam: Oblokłwży łye w chudobę/ tak łmierci doczekam. *PudłFr* 15; obleczćie się w nowego człowieká [*induite novum hominem*] który wedle Bogá łtworzony iest w łprawiedliwości/ y łświętołliwości prawdziwey. *WujNT Eph* 4/24, s. 681; *CzahTr* [D2]; Y łą náłze fortele iáko łkorá Ryšia: Kto się w tę nie oblecze/ zá błazna ten dżišia. *KlonWor* 66.

W porównaniu (1): A oblokł łye nye ináčzey yák w grube odzyenye/ W ono łwoye złe a łprołne ná włłsem złorzeczenye *LubPs* Zv.

W przeciwstawieniach: »odrzuć (4), zwlec (2), porzucić ... oblec się« (7): Porzuc tę boiaśń twoię/ porzuc to trofkanię/ oblecz się we zbroię wiary *MurzHist Mv*; á załz nie z łthąpią z łtolcow łwoich włlyftkie kxiążętá morfkie: y niezwloká łzath łwoich/ y odzienia łwoie bryżowáne nieodrzućá/ á obloká łie w zdumienie [*vestimenta sua varia abicient et induentur stupore*] *Leop Ez 26/16*; *BibRadz Rom 13/12*; Odrzućmyłz tedy vczynki ciemności/ á obleczmy łie w zbroię łwiátłści [*Abiciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis Vulg Rom 13/12*] *RejPosWstaw [21²]*v [*przekład tego samego tekstu BibRadz, WerGośc, WujNT*]; *WerGośc 267*; *WujNT Rom 13/12, Coll 3 arg.*

W charakterystycznych połączeniach: oblec się w cnotę, w chwałę i ochędostwo, w człowieka nowego (2), w ochędostwo krolewskiej zacności, w pancierz sprawiedliwości, w pychę, w sprawiedliwość (3), w zbawienie, w zdumienie, w żądze i chciwości cielesne.

Zwroty: »oblec się w odzienie« (3): *OpecŻyw 110*; A gdyż będziełz oczyścion á dyabeł będzie zábit [...] tedy łie obleczelz w twe odzienie/ to ielz w cnoty ktoeś był przyiał ná krzcie *HistRzym 57, 48.*

»w dobrą się suknię oblec« = *mieć się dobrze (1)*: A ya przecz wiara a łkruche łfcze mam dobra o tuche Gdy mie on [*Pan Bóg*] wzał włwa opieké Wdobra łię Suknie obleke. *RejKup X.*

[»w inszą się suknią oblec« = *stać się innym*: ále mu Pan wielką trudność zádał/ náuczaiąc go: iż łię znowu rodzić/ inłzú náture wiać/ w inłzú łię/ iáko mowimy/ łuknią oblec/ á ináčey niłzi łirwey żyć potrzebá *SkarKaz 557a (Linde).*]

»oblec się w zbroję [*czego a. jaką*]« = *indui arma a. armaturum PolAnt, Vulg (8)*: *MurzHist Mv*; *BibRadz Rom 13/12*; Rycerz ten może być rzeczón káždy dobry przełožony/ który łię ma oblec w zbroię Bożá/ áby był mocny przeciw dyabełłkim przeciwnóćiam *HistRzym 88v*; Chcemyli tedy krolełtwo niebiełkie odzierzeć/ mamy łie owłzeki oblec w zbroię/ to ielz wdobre cnoty *HistRzym 104v*; *RejPosWstaw [21²]*v; *WerGośc 267*; Obleczcie łię w zupełną zbroię Bożá: ábyłcie mogli łtać przeciwko záładkam dyabełłkim. *WujNT Eph 6/11, Rom 13/12.*

Szereg: »oblec się, wziąć na się« (1): Iuż tu o dułšo nábożná/ tzorko milé^{go} boga/ łlyłłątz to/ oblecz łie z Marią w odzienijé žalobliwé/ wezmi na łię odzienijé wlołiané *OpecŻyw 110.*

b) Przyjác [*w tym: w kogo (3), w co (2)*] (5) : A w then dzień offiary Páńłkiey/ náwiedzę ná kxiążętá/ y ná łyny krolewłkie/ y ná włzytkie ktorzy łie oblekli w odzienie obce [*qui induti sunt veste peregrina*]. *Leop Soph 1/15.*

W przeciwstawieniu: »zwlec z siebie ... oblec się« (1): to łá cí/ ktorzy zwlokłzy s łiebie łtáre odzienie/ oblekli łie w nowe wiáry łwoiey. *RejPos 2v.*

Zwrot: bibl. »oblec się w Chrystusa (*a. w Christa Pana, a. w Pana Jezu Christa*)« (3): Bo ktorzykolwiek ieltełcie okrczeni w Chriłtułie: oblekliłcie łię w Chriłtułá [*Christum induistis*] *WujNT Gal 3/27, przedm 15, Rom 13/14.*

c) Pokryć się [*w co*] (1) :

W porównaniu (1): drugi ták wilgotności złych będzie pełen/ iż łye odáwłzy/ á iákoby w trupiá łkóre oblókłzy/ kroitámi/ albo ropá zgniłá/ oćiekłzy/ tám [*w cieplicach*] wyłufzy *Oczko 25v.*

[*Szereg:* »oblec się a ubrać się«: Obłoká łię [.] polá w drob/ a doliny vbiorá łię zbożem *BudBib Ps 65/13 (Linde).*]

Synonimy: odziać się, okryć się, ubrać się.

Formacje współrdzenne cf 1. WLEC.

Cf **OBLECZENIE**

JB